

týdenní daf

דף השבוע

ŠABAT MIKEC ŠABAT KOŠ CHODEŠ CHANUKA 1. TEVET 5782 / 4. PROSINEC 2021 ZAPALOVÁNÍ SVÍČEK: 15:44 HAVDALA: 16:57

Paraša: Mi-kec

7 914 písmen

2 022 slov

146 veršů

255 řádek

Žádná micva

וַיְהִי בַבֶּקֶר וַתִּפְּעֶם רוּחוֹ וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא אֶת־כָּל־חֲרָטְמֵי מִצְרַיִם
וְאֶת־כָּל־חַכְמֵיהָ וַיִּסְפָּר פִּרְעֹה לָהֶם אֶת־חֲלֹמוֹ וְאִין־פֹּתֵר אוֹתָם
לִפְרָעֹה:

Ráno však byl jeho duch zneklidněn a dal svolat všechny mágy Egypta a všechny zdejší mudrce, ale když jim faraon vypověděl svůj sen, nebyl nikdo, kdo by faraonovi vyložil oba.



Jak by podle vás vyložili faraonovy sny různí filmoví a pohádkoví mágové a kouzelníci? Napište nám do komentářů!

Nebo radši ne.

CHANUKA SAMEACH!

Týdenní daf 10/5782 | Pro Lauderovy školy připravuje Jiří Blažek a Anna Meissner
Projekt je financován organizací Educating for Impact

Sidra pro tento týden: Mi-kec

1. alija (Be-rešit 41:1–14)

Faraonovi se zdá sen, ve kterém stojí u řeky, z níž vystoupí sedm vykrmených krav. Po nich následuje sedm krav vychrtlých, které pozřou ty zdravé. V dalším snu padne sedm bohatých klasů za obětí sedmi hluchým klasům. Faraonovi kouzelníci nedokážou sen vyložit. Teprve tehdy si vrchní číšník vzpomene na Josefa a řekne o něm faraonovi. Ten pro Josefa pošle do vězení.

2. alija (41:15–38)

Faraon se táže Josefa, zdali je pravda, že umí vykládat sny. Josef potvrdí vyhýbavě s tím, že to pouze Bůh vyloží faraonovi jeho sen. Faraon popisuje Josefovi své sny o sedmi vykrmených a sedmi vychrtlých kravách a sedmi bohatých a sedmi hluchých klasech. Josef faraonovy sny vyloží tak, že se jedná o jeden sen, který znamená totéž. Sedm vykrmených krav a sedm pěkných klasů je sedm let hojnosti a blahobytu, zatímco sedm hubených krav a sedm hluchých klasů je sedm hladových let. Během následujících sedmi let bude v Egyptě bohatá úroda. Po sedmi letech nastane sedm let hladu. Josef poradí faraonovi, aby si našel někoho zodpovědného, kdo by během let hojnosti vybíral pětinu celkové úrody a uchovával ji v sýpkách. Tak zajistí Egyptu dostatek zásob na sedm let hladomoru, které jej čekají.

3. alija (41:39–52)

Faraon ustanoví Josefa správcem celého Egypta. Stane se tak po faraonovi druhým mužem v zemi. Od faraona dostane kromě prstenu a zlatého řetězu také nové jméno, Safnat paneach, a za manželku Osnat, dceru kněze Potifery z Onu. Josef vládne nad Egyptem a ukládá úrodu na blížící se období bídy. Osnat mu porodí dva syny: Menašeho a Efraima.

4. alija (41:53–42:18)

Nastává sedm hubených let, kdy všechny okolní země trpí hladem. Jen v Egyptě chléb je. O hojnosti v Egyptě se doslechne i Ja'akov, který vyšle své syny, aby tam nakoupili obilí. Benjamin zůstane s Ja'akovem. Bratři přijdou do Egypta, kde předstoupí před Josefa a pokloní se mu až k zemi. Josef své bratry pozná, ale oni jeho ne. Josef je obviněn ze špionáže a nechá je zavřít na tři dny do vězení.

Když Josef spatřil své bratry, „vzpomněl si na sny, které se mu zdály“ (42,6–9). Co myslíte, že si z oněch snů pamatoval? Proč jsou jeho sny zmíněny právě zde?

5. alija (42:19–43:15)

Josef bratry z vězení propustí pouze pod podmínkou, že jeden z nich v Egyptě zůstane a ostatní se vydají pro nejmladšího. Bratři si uvědomují, že je to nejspíše trest za to, jak se chovali k Josefovi. Šimon zůstane ve vězení. Josef nechá vaky bratrů naplnit z-

ním a zároveň jim tajně vrátí i stříbro, za které měli zrní nakoupit. Když bratři na jedné ze zastávek najdou stříbro, nerozumí tomu, co se stalo. Po návratu do Kenaanu vyloží celou věc Ja'akovovi včetně požadavku na přivedení Binjamina do Egypta. Ja'akov nesouhlasí. Reuven nabízí Ja'akovovi do „zástavy“ život svých dvou synů, pokud nedodrží slib a nepřivede Binjamina zpátky z Egypta. Ja'akov však trvá na svém. Teprve když hladomor neustává a je potřeba opět sejít do Egypta pro zásoby, Jehudovi se podaří otce přesvědčit, aby s nimi Binjamina pustil.

6. alija (43:16–29)

Josefovi bratři dorazí do Egypta, kde pro ně Josef uspořádá hostinu ve svém domě. Bratři se přiznají, že ve svých vacích našli stříbro, kterým původně zaplatili za obilí a nyní ho vrací. Šimon je propuštěn z vězení, a tak aniž by to kromě Josefa někdo tušil, jsou všichni bratři po mnoha letech opět pohromadě. Josef se ptá, jestli je Ja'akov ještě stále naživu, poté pozná Binjamina a požehná mu.

7. alija (43:30–44:17)

Josef je dojatý, ale nechce na sobě nechat nic znát. Odejde do vedlejší místnosti, kde se uklidní, poté se vrátí a všechny přítomné pohostí. Bratrům dá dary, ale dar pro Binjamina je pětkrát větší než pro ostatní. Bratři hodují a opijí se. Josef nařídí svému správci, aby do vaků bratrů nanosil potraviny a také stříbro. Do Binjaminova vaku má kromě stříbra dát i Josefův stříbrný pohár. Ráno bratři opouští Josefův dům. Josef za nimi pošle správce, který je obviní z krádeže. Bratři obvinění odmítají a přísahají, že pokud by u kohokoli z nich našel cokoli kradeného, bude dotyčný Josefovým otrokem. Pohár je nalezen u Binjamina a bratři se vrací do Josefova domu. Jehuda před Josefem prohlásí, že otroky v takovém případě budou všichni, nikoli jen Binjamin.

2. svitek (Be-midbar 28:9–15)

Zvláštní oddíl pro šabat roš chodeš popisuje přinášení obětí na šabat a při začátku nového měsíce.

Maftir (Be-midbar 7:42–47)

Zvláštní maftir pro tento šabat, který je zároveň šestým dnem Chanuky, připomíná zasvěcení oltáře na Sinaji (paralela k zasvěcení Chrámu během makabejského povstání) a vyjmenovává oběti a dary přinášené šestého dne zasvěcovacích obřadů.

Haftara (Zecharja 2:14–4:7)

Haftara pro šabat Chanuka popisuje zasvěcení druhého chrámu po návratu z Babylónu. Velekněz Jehošua je nabádán, aby prováděl chrámovou službu poctivě a svědomitě. Prorok má vidění zlaté menory se dvěma olivovnicemi po stranách. toto vidění je symbolem toho, že duch Boží svede víc než hrubá síla nebo moc.

Věděli jste, že na tento šabat vynášíme ke čtení tři svitky Tóry? Někteří z vás asi ano, někteří ne, a ti, kdo o čtení ještě neslyšeli, se možná ptají, co je na tom tak zvláštního. Protože Chanuka trvá 8 dní a odehrává se na přelomu dvou měsíců, kislevu a tevetu, nastává během ní vždy alespoň jeden šabat (někdy nastanou šabaty dva) a roš chodeš. A tento rok se šabat a roš chodeš sejdou během Chanuky v jeden den. V takovém případě čteme celou parašu. Poté z 2. svitku jako ostatně vždy, když šabat a roš chodeš připadnou na stejný den, čteme oddíl připomínající oběti a úlitby pro tyto dny. No a navrch ještě z 3. svitku tu část, která připomíná zasvěcení svatostánku. Tato pasáž slouží jako odkaz na znovuzasvěcení chrámu během makabejského povstání. A co dělají v synagogách, kde tři svitky Tóry nemají? Zeptejte se třeba v minjano v Lauderkách.

Je co slavit.

„Plesej a raduj se, cionská dcero, neboť hle, přicházím a budu přebývat uprostřed tebe, praví Hospodin“. (Zecharja 2,14)

Historické, moderní a světské svátky, (např. Jom ha-acma'ut) mají své výhody i nevýhody. Nejsou považovány za dny odpočinku (*jamim tovim*), ani za *chagim* v pravém slova smyslu. Odpadá tedy předsváteční shon, jak jej známe u Pesachu nebo Sukot. Jsou to svátky, které dokáží oslovit i skeptičtější část populace. Například u Chanuky jako u jediného židovského svátku musí i největší škarohlíd, apikoros, amhorec a agnostik připustit, že připomíná skutečné historické události, neboť k válce Hasmonejců se Seleukovci opravdu došlo. Tyto svátky ale nejsou nařízené Tórou, a tak si své místo na slunci musí vydobýt.

Zvláštní haftara pro Chanuku pochází z knihy proroka Zecharja (Zachariáše) patřícího do skupiny tzv. poexilních proroků. Žil v období šivat Cijon (návratu na Sion z babylonského vyhnanství). Bylo to období obnovy, nejistoty a velkého očekávání. Národ se probouzel z těžkého snu a nadšení z obnovování staré vlasti střídaly obavy. Dokáží noví vůdci lidu převzít odpovědnost? Splní své sliby? Je právě toto ten moment, o kterém hovořili starší proroci? Bude s Chrámem obnovena i vláda davidovské dynastie? Získá obnovené Judsko uznání ostatních vládců? A děje se vše se souhlasem a požehnáním Nejvyššího? Tyto a další otázky vrtaly hlavou lidem, kteří za sebou měli útrapy babylonského zajetí. Zecharja se ve svých proroctvích pokoušel na obavy svého lidu odpovědět. Ve srovnání s proroctvími, která jsme četli v předchozích týdnech, je až neuvěřitelně optimistický.

Dnes víme, že šivat Cijon, během kterého Zecharja předal své poselství Jisra'eli, nebylo oním vytouženým „posledním vykopením“. Druhý Chrám, který v jeho době vybudovali, měl

před sebou pětistiletí existence, během kterého byl znesvěcen Antiochem IV. Epifanem. Ani opětovné zasvěcení Hasmonejci, které v těchto dnech oslavujeme, nebylo definitivním završením dějin, jak si možná tehdy mysleli, ale spíše pouhou epizodou v dlouhé historii lidu Jisra'ele. Někdo by mohl namítnout: „K čemu ty oslavy?“ Vždyť chrám, jehož zasvěcení si připomínáme zapalováním svítek a čtením z Tóry i proroků, už téměř dva tisíce let neexistuje. Ale my ji slavíme, protože víme, že nejde jen o fyzický symbol.

Midraš k Písni písní líčí Jeruzalém během babylonského zajetí jako královnu, jejíž manžel i nejbližší rodina odešli do války. Návrat jejich synů a zeťů jí útěchu nepřináší, teprve návrat manžela jí dodá radost a pocit bezpečí. Podobně je tomu i s Jeruzalémem, který strádá, i když se vrací jeho vysídlení, dokud nebude skrze zasvěcení svatyně obnoven jeho vztah s Bohem. Je to obtížný úkol, ale teprve po jeho splnění bude platit to, co říká Zecharja: „Plesej a raduj se, cionská dcero, neboť hle, přicházím a budu přebývat uprostřed tebe, praví Hospodin“. (2,14)

Viděli jsme, že proroci volili různé strategie k vyburcování lidu. Nabádání, volání k nápravě, hrozby, zatracení i výsměch. Zecharja se nachází v situaci, kdy se jeho lidu otevírá cesta z jeho strážní, ale musí se po ní chít vydat. Ví, že v takovou chvíli lidé potřebují podporu, kdy jim musí říct, že jsou na správné cestě, a že se nemusí bát po ní vykročit, i když bude dlouhá a trnitá. To nám chce sdělit nejen haftara pro tento týden, ale i poselství svátku Chanuka.

